

עפ"ג 26639/03/20 - מדינת ישראל נגד יצחק קנורפל,

בית המשפט המחוזי בחיפה

14 מאי 2020

עפ"ג 26639-03-20 מדינת ישראל נ' קנורפל (עציר)

לפני הרכב כבוד השופטים:
רון שפירא, נשיא [אב"ד]
בטינה טאובר
תמר נאות פרי
המערערת

מדינת ישראל
ע"י פרקליטות פלילית מחוז חיפה

יצחק קנורפל, (אסיר)
ע"י ב"כ עו"ד גב' אוריאן בן מוחה (סנגוריה ציבורית)

נגד
המשיב

ערעור על גזר דינו של בית משפט השלום בקריות (כב' השופט יוסי טורס), מיום 13.2.20, בתיק ת"פ 31743-07-19

פסק דין

הרקע לערעור ופסק דינו של בימ"ש קמא:

לפנינו ערעור המדינה על גזר דינו של בימ"ש השלום בקריות (כב' השופט יוסי טורס) שניתן ביום 13.02.20 במסגרת ת"פ 31743-07-19.

המשיב הורשע על פי הודאתו בכתב אישום המייחס לו עבירות של התפרצות למקום מגורים, עבירה לפי סעיף 406(ב) לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: "חוק העונשין") וגניבה, עבירה לפי סעיף 384 לחוק העונשין. מכתב האישום עולה כי המשיב התפרץ לדירתה של הבעלים באופן שפתח את חלון ההזזה בכוח בחדר האמבטיה ונכנס לדירה, גנב ארבע טבעות, שתי שרשראות זהב, זוג עגילים וכסף מזומן. שווי הרכוש שנגנב 5,800 ₪. על המשיב הושת מאסר בפועל למשך 5 חודשים שמתוכם שלושה במצטבר לעונש שהוא מרצה מתיק קודם; מאסר על תנאי למשך 6 חודשים והתנאי הוא שלא יעבור עבירה בה הורשע במשך 18 חודש מיום שחרורו ממאסר; ופיצוי המתלוננת בסך 1,500 ₪.

בימ"ש קמא קבע בהחלטה מיום 15.01.20, בטרם מתן גזר הדין, כי המשיב הינו אסיר לתקופה של 16 חודשים אשר ריצה מעבר לשני שליש מתקופת מאסרו ובהתאם לדבריו צפוי לעמוד בפני ועדת שחרורים כאשר בשלב זה עמדת רש"א

היא לשלבו בהוסטל לאחר שעבר הליך טיפולי לנפגעי סמים בבית סוהר חרמון. בימ"ש קמא קיבל בקשת הסניגורית לקבל טרם גזירת הדין דו"ח סוציאלי משירות בתי הסוהר המתאר את ההליך הטיפולי שעבר המשיב ואת התנהגותו הכללית בתקופת המאסר. כן ביקש בימ"ש קמא מהרשות לשיקום האסיר למסור תשובה האם ישנה תכנית טיפולית שבכוונתם להמליץ לוועדת השחרורים.

במסגרת גזר הדין שניתן ביום 13.02.20 ציין בימ"ש כי קיבל את המסמכים הנ"ל וכי מהדיווח שהתקבל משב"ס עולה כי המשיב אסיר מיום 05.05.19 ובעברו מאסרים רבים ורקע של שימוש בסמים קשים במשך שנים רבות. במאסר הנוכחי נקלט במחלקה טיפולית מחודש 08/19, הוא משתתף בקבוצות, מבצע תפקידים הכוללים נטילת אחריות, מעורב בהליך הטיפולי ומבצע את המטלות הטיפוליות כנדרש. הוא מוסר בדיקות שתן נקיות מסמים. כמו כן, נבדק על ידי רש"א ונמצא מתאים להמשך טיפול בהוסטל לאחר סיום תיק זה. רש"א סבורה שראוי לשלבו בקהילה הטיפולית במלכישוע ולאחר מכן בהוסטל ובדירות מעבר, היינו הליך גמילה ארוך ומעמיק הכולל מסגרת סגורה לתקופה לא קצרה.

בימ"ש קמא קבע מתחם ענישה הנע בין 8 חודשי מאסר בפועל ועד 20 חודשי מאסר בפועל. במסגרת קביעת עונשו של המשיב התייחס בימ"ש קמא לחומרת המעשים ולעברו של המשיב הכולל עבירות רכוש רבות. עם זאת, בימ"ש קמא קבע כי לא ניתן להתעלם מהשינוי המשמעותי שעבר המשיב במהלך תקופת מאסרו ולכן קבע כי יש להביא שינוי זה בחשבון ולהתאים את עונשו בשל סיכויי שיקום. נקבע כי המשיב הוכיח שקיימים בעניינו סיכויי שיקום באופן המצדיק התחשבות לצורך קביעת עונשו. בימ"ש קמא התרשם כי המשיב הודה וקיבל אחריות מלאה, הפנים את הפסול שבמעשה והביע רצון לשינוי. צוין כי לא הוגש תסקיר שירות המבחן בשל פרק הזמן הארוך הנדרש לכך, דבר שהיה פוגע ביכולתו לעמוד בפני ועדת השחרורים ולהמשיך בהליך השיקומי. לכן קבע בימ"ש קמא כי יש לבחון את הנתונים שהציג המשיב מגורמי טיפול אחרים, למרות העדר תסקיר. נקבע כי מהדו"ח הסוציאלי שהגיש שב"ס עולה כי המשיב משולב מזה כחצי שנה בתכנית טיפולית לגמילה מסמים והוא מתפקד בה כראוי. נקבע כי יש להביא בחשבון שהוא שולב בבית סוהר שיקומי וכן יש להוסיף לכך את עמדת רש"א שהכינה עבורו תכנית טיפולית מקיפה וארוכת טווח באם ישוחרר שחרור מוקדם. נקבע כי ממסמכים אלה עולה פרוגנוזה חיובית וסיכויי שיקום של ממש המצדיקים התחשבות בענישה על מנת שזו לא תפגע בסיכויי שיקומו ובתכנית הטיפולית המתוכננת עבורו. נקבע כי הטלת עונש מאסר ארוך במצטבר בתיק זה עלולה לפגוע בתכנית השיקומית המיועדת לו באם ישוחרר שחרור מוקדם והאיזון הנכון בין חומרת העבירה לבין סיכויי שיקומו כפי שהוכחו בנקודת זמן זו הוא בהטלת עונש מאסר מתון אשר רק תקופה קצרה ממנו תצטבר לעונש אותו הוא מרצה. על כן, הוטלו עליו העונשים כפי שפורטו לעיל.

טענות הצדדים:

המערערת טוענת כי בימ"ש קמא קבע מתחם ענישה של 8 - 20 חודשים, אך בחר לסטות מהמתחם לקולא מטעמי שיקום. לטענת המערערת, בימ"ש קמא שגה כאשר סטה לקולא מטעמי שיקום בנסיבות תיק זה ובנסיבותיו של משיב זה. נטען כי המשיב הינו אסיר המרצה מאסר של 16 חודשים מתיק קודם בו הורשע בעבירות של החזקת נכס חשוד כגנוב וקבלת נכסים שהושגו בפשע. הוא נדון בבימ"ש שלום קריות ביום 18.07.19 לעונש של 16 חודשי מאסר בפועל. נטען כי המשיב בחר שלא לבקש תסקיר של שירות המבחן וביסס את טענת השיקום על שני מסמכים שהוכחו במסגרת מאסרו הנוכחי: מענה של שב"ס מחלקת חינוך, טיפול ושיקום מיום 21.01.20 אודות הליכי השיקום של המשיב בבית הסוהר; דו"ח של הרשות לשיקום האסיר שהוכן לדין בוועדת השחרורים מיום 20.01.20 - בדיקת התאמה לבניית תכנית

רש"א. נטען כי בימ"ש קמא שגה כאשר סטה ממתחם הענישה מטעמי שיקום בהתבסס על שני מסמכים אלו אשר אינם יכולים להוות תחליף לתסקיר שירות המבחן. נטען כי במענה שב"ס נרשם במפורש על ידי עורכו כי קיימת בעייתיות בהעברת חוות דעת סוציאלית שנכתבה על ידי עו"ס שב"ס בעניינו של אסיר לבית משפט לנוכח מורכבות ההליך הטיפולי הסוציאלי בין כתלי הכלא. נטען כי חו"ד כזו אינה יכולה להוות תחליף ראוי לתסקיר שירות המבחן וכי מענה שב"ס אינו מתייחס כלל לעבירות נשוא תיק זה אלא לעבירות בגין מרצה המשיב מאסרו הנוכחי.

עוד טוענת המערערת כי מדו"ח הרשות לשיקום האסיר עולה שמדובר במאסרו התשיעי של המשיב. מגיל צעיר הוא משתמש בחומרים ממכרים וחובר לאוכלוסייה שולית ועבריינית. במשך שנים רבות ריצה מאסרים וטיפולי גמילה שהאחרון היה בשנת 2007. הוא נמצא מתאים להמשך בדיקת התאמתו לתכנית שיקום בקהילה מלכישוע. נטען כי שגה בימ"ש קמא כאשר קבע כי יש סיכוי שיקום כאשר מדו"ח רש"א עולה כי הוא נמצא מתאים להמשך בדיקת התאמתו לטיפול במלכישוע, כלומר, ייתכן שיימצא שאינו מתאים כלל לטיפול במלכישוע. נטען כי מדובר בדו"ח ראשוני בלבד ולא תכנית שיקום מלאה. נטען כי המשיב הינו רציוניסטי אשר ביצע בעברו עשרות התפרצויות לבתיים, פגע פעם אחר פעם בציבור, חמס את רכושו ופגע בפרטיותו ובזכות הקניין שלו. לטענת המערערת, לא הוכחו סיכויי השיקום בצורה ראויה ובימ"ש קמא שגה כאשר לא נתן את המשקל הראוי לעברו הפלילי הכבד של המשיב הכולל 17 הרשעות קודמות במגוון עבירות סמים, התפרצויות, אלימות, הפרעה לשוטר ועוד. נטען שענישה של 3 חודשי מאסר בפועל במצטבר למאסרו הנוכחי הינה ענישה מקלה בצורה קיצונית למי שבעברו עשרות התפרצויות וגרם נזק כה רב לציבור ואשר סיכויי השיקום שלו לוטים בערפל רב. נטען שלא היה מקום לסטות מהמתחם שנקבע מטעמי שיקום, שכן לא ניתן היה ללמוד כי בכוונת המשיב להשתקם בהסתמך על המסמכים שהוגשו לביהמ"ש. המערערת טוענת כי קיים חשש משמעותי שהמשיב כלל לא ייקלט במלכישוע ולא יקבל כל טיפול לאחר מאסרו וישוב ויפגע בשלום הציבור וברכושו כאשר יחזור לדרך הפשע. נטען כי יש להחמיר עונשו בצורה משמעותית כדי להגן על שלום הציבור ורכושו ויש לשקול גם שיקולים של הרתעה והלימה. מבוקש להטיל על המשיב את הרף הגבוה של המתחם שקבע ביהמ"ש במצטבר למאסרו הנוכחי.

ב"כ המשיב טענה כי יש להותיר את גזר הדין של בימ"ש קמא על כנו ולקבוע שמדובר בגזר דין ראוי. נטען כי לא נפלה כל טעות בגזר הדין. נטען כי המשיב עבר שיקום בכלא חרמון וניתן ללמוד זאת ממסמכי רש"א. בתיק הנוכחי לא הוגשה בקשת מעצר עד תום ההליכים והמשיב הגיע כאסיר בעיצומו של הליך שיקום מתיק קודם ומדובר בעבירה קלה יותר. נטען כי דרך המלך היא אכן תסקיר מטעם שירות המבחן אבל רש"א יצרו קשר עם הסנגורית וביקשו ממנה לפנות לבית המשפט ולסייע כדי שלא תטורף תכנית רש"א ונאמר שממילא שירות המבחן יפנה אליהם ולעו"ס המטפלת בו ולכן די בכך שיהיה דו"ח התאמה לתכנית שיקום של רש"א. נטען כי ביום 15.01.20 בימ"ש קמא הסביר לתובע את חשיבות השיקום והאפשרות להיזקק במקרים חריגים לאישורים כאלה והתובע השאיר את הדברים לשיקול דעת בימ"ש, אך כעת מגיע תובע אחר וטוען ברוח אחרת לגמרי. נטען כי בפרוטוקול מיום 15.01.20 הייתה הסכמה להיעזר במסמכים הללו ככלי. נטען כי סיכויי שיקום של אסיר שנבחנים על ידי רש"א לא נופלים וקמים על ראיון קבלה כזה או אחר. עוד נטען כי במקרה זה כל הקלפים נטרפו בעקבות נסיבות שעת החירום שהוכרזה עקב נגיף הקורונה, נסיבות שאינן בשליטת הצדדים, אך יש להסתכל על הנתונים והשיקולים שהנחו את רש"א. נטען כי רכזת רש"א יושבת עם אסיר ובוחרת מה עשה ואם יש סיכוי לשקם אותו והעובדה שעשה שיקום אחר מצביעה על סיכויי שיקום עליהם נשען ביהמ"ש. נטען כי המשיב נמצא בטיפול תשעה חודשים בכלא חרמון, הוא יצא לחופשה ראשונה שלאחריה נקלענו למשבר הקורונה ולכן חופשותיו הופסקו כמו כל האסירים. הוא נמצא בשלב ג' בחרמון, עובד כעוזר חשמלאי. עסוק בעזרה לזולת וקליטת אסירים חדשים. שוין לתכנית פיילוט של שב"ס לאור מגפת הקורונה שנקראת "יו טרן". מדובר בתכנית שיקום בת 4

שלבים למשך שנה, שהאסיר מחויב להתחייב לנוכחות והשתתפות פעילה למשך שנה. בתאריך 25/05/20 יש לו ועדת שחרורים.

ההליך שהתקיים בביהמ"ש המחוזי:

במסגרת הדיון בערעור קבענו, על רקע הבעייתיות שיצר מצב החירום בקבלת תסקיר שירות המבחן, כי שירות המבחן יודיע לביהמ"ש אם קיימת בכלל אפשרות להגיש בתוך פרק זמן סביר תסקיר שירות המבחן ואת לוחות הזמנים הנדרשים לשם כך.

כן קבענו כי גורמי הטיפול בבית הכלא יעבירו לביהמ"ש חוות דעת עדכנית בכל הנוגע למצב הליכי השיקום של המשיב וכי רש"א יודיע במקביל אם יש ביכולתו להכין חוות דעת לביהמ"ש ואת לוחות הזמנים הנדרשים לשם כך.

בהמשך לכך הגישה חטיבת חינוך, טיפול ושיקום בשב"ס הודעה לפיה המשיב סיים בימים אלו 9 חודשי טיפול במחלקה לגמילה מסמים בכלא חרמון. צוין כי במסגרת הטיפול השתתף במספר קבוצות טיפוליות, תפקד במסגרות תעסוקתיות וביצע תפקידים טיפוליים אשר הוטלו עליו. ההתרשמות של המטפלים הייתה כי הוא נתרם מההליך הטיפולי ועשוי להיתרם מהמשך טיפול לאחר שחרורו במסגרת של הוסטל. המשיב עבר אבחון של הרשות לשיקום האסיר אשר מצאה אותו כזקוק למסגרת קהילה טיפולית. לאור זאת, המשיב ביקש לסיים את מלוא מאסרו ולפנות לסיוע עמותה בנושא תעסוקה ומיצוי זכויות לאחר שחרורו ממאסר.

כמו כן, שירות המבחן למבוגרים הודיע כי לאור המצב, כאשר רק מאמצע חודשי מאי 2020 שירות המבחן מתחיל להיערך למפגשי היוועדות באמצעות מחשב עם עצורים, ניתן יהיה להגיש תסקיר בעניינו של המשיב רק לקראת סוף חודש יולי 2020.

על כן, על רקע זה, ובשים לב ליתרת מאסרו של המשיב, ביקשו הצדדים כי ביהמ"ש יכריע בערעור כעת על סמך הטיעונים והמסמכים שהוצגו בפניו.

הכרעה בערעור:

לאחר ששמענו את טיעוני הצדדים, ובשים לב להתפתחויות בעניינו של המשיב, כפי שפורטו לעיל, החלטנו, במידה רבה לפני משורת הדין, כי אין מקום להתערב בגזר דינו של בימ"ש קמא ויש לאפשר למשיב להשלים את ההליך הטיפולי בו הוא מצוי, בתקווה שהליך זה יוביל לשינוי דרכו בעתיד.

בטרם נפרט טיעונינו נזכיר את ההלכה המושרשת לפיה "כלל ידוע הוא כי ערכאת הערעור תתערב בחומרת העונש שהוטל על ידי הערכאה הדיונית רק במקרים חריגים של סטייה ברורה ממדיניות הענישה הראויה, או כאשר נפלה בגזר הדין טעות מהותית הבולטת על פניה..."[ע"פ 8668/11 פלוני נ' מדינת ישראל (11.10.2012)].

ערכאת הערעור אינה נוטה להתערב במידת העונש, אלא במקרים חריגים, בהם מדובר בסטייה קיצונית ממדיניות הענישה הראויה והמקובלת במקרים דומים, או כאשר דבק פגם מהותי בגזר הדין [ע"פ 6396/15 פלוני נ' מדינת ישראל (1.12.2016); ע"פ 5583/15 יוסף אבו ציאם נ' מדינת ישראל (24.11.2016); ע"פ 8333/15 מדינת ישראל נ' חאלדי (23.8.2016); ע"פ 5323/12 אבו ליל נ' מדינת ישראל (17.6.2014); ע"פ 7702/10 כהן נ' מדינת ישראל (29.5.2014); ע"פ 3265/12 פלוני נ' מדינת ישראל (20.9.2012)].

ביחד עם האמור נבהיר, קודם לפירוט החלטתנו, כי הענישה שגזר בית משפט קמא היא ענישה מקלה ביחס לחומרת העבירות שבביצוען הורשע המשיב. עם זאת סבורים אנו כי זה המקרה המתאים לתת עדיפות לשיקולי שיקום, ובמיוחד בשים לב לתפנית שחלה בחייו של המשיב אשר לראשונה הוא מתמיד כעת בהליך טיפולי.

כאמור, המשיב שבפנינו מצוי כעת בהליך טיפולי ונראה כי יש סיכוי שלאחר שנות מעורבות באורח חיים עברייני הוא במסלול של עליה על הדרך הנכונה. סבורים אנו כי זה המקרה המתאים לעשות שימוש בכוח השיפוטי ולרתום חזק יותר את המשיב להליך הטיפול [ראו לעניין זה: וקסלר ד.ב. **תורת המשפט הטיפולי: סקירה**, פורסם במחקרי משפט כ"ו (התש"ע - 2010) עמ' 367; כן ראו סדרת מאמרים על משפט טיפולי בכרך כ"ו של מחקרי משפט הנ"ל ואת ההקדמה לסדרת המאמרים, על המשפט הטיפולי בישראל, שנכתב ע"י מיכל אלברשטין שם, בעמ' 351; מאמרה של אורנה אליגון דר, **המשפט הפלילי כתרפיה - האפשרויות ליישום של תורת המשפט הטיפולי**, מחקרי משפט כו, שם, עמ' 491. ראו גם: **New Wine in New Bottles: The Need to Sketch a Therapeutic Jurisprudence**, David B. Wexler, 'Code' of Proposed Criminal Processes and Practices, נייר עמדה שנכתב ע"י David B. Wexler, פורסם במסגרת Arizona Legal Studies Discussion Paper No. 12-16, http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2065454].

לשימוש במשפט כמנוף להליך טיפולי ושינוי דרכיו של מי שביצע עבירה ראו גם:

Spencer P., **From Alternative to New Normal, Therapeutic Jurisprudence In The (Mainstream)**, (<http://ssrn.com/abstract=2550157>).

T. Gal and David B. Wexler (2015). **"Synergizing Therapeutic Jurisprudence and Positive Criminology"**, in Natti Ronel and Dana Segev (Eds.), Positive Criminology 85—97, Routledge.

נציין עוד כי אכן דרך המלך לבחינת סיכויי השיקום הינה קבלת תסקיר שירות המבחן, אך במקרה זה מאחר שבימ"ש קמא הגיע למסקנה כי קבלת תסקיר שירות המבחן תעכב באופן משמעותי את ההליך הטיפולי, החליט הוא בצדק להסתמך על מסמכים נוספים של גורמים טיפוליים בעלי משקל דומה. איננו סבורים כי שגה בימ"ש קמא כאשר פעל כפי שפעל בנסיבות העניין.

אשר על כן, לאור המפורט לעיל, אנו סבורים כי אין מקום להתערב בגזר דינו של בימ"ש קמא. למרות שההליך הטיפולי שתוכנן על ידי רש"א שובש על ידי תקופת החירום שהונחתה על כלל הציבור, נראה כי המשיב מתמיד בהליך הטיפולי והוא עומד בפני ועדת שחרורים. איננו סבורים כי בנסיבות העניין יש מקום להתערב בגזר הדין. על כן, ומכל הטעמים

שפורטו, אנו מורים על דחיית הערעור.

כאמור, בהסכמת ב"כ הצדדים ניתן פסק הדין על בסיס הטענות שכבר הושמעו והמסמכים שהוגשו. כדי לקצר את ההמתנה של הצדדים, ומאחר ואין בכך כדי לפגוע בזכויות מי מהם, ניתן פסק הדין בהעדרם. המזכירות תעביר עותק מפסק הדין לב"כ הצדדים ולמשיב באמצעות שב"ס.

ניתן היום, כ' אייר תש"פ, 14 מאי 2020, בהעדר הצדדים.

תמר נאות פרי, שופטת

בטינה טאובר,
שופטת

רון שפירא, נשיא
[אב"ד]